

«Sí», va dir el meu amic Salom, de Konilòsia (una observació aclaridora per al bon francès: aquella exòtica terra cau entre Rarotonga i la mar del Somni). «Sí, ara sóc feliç, però m'ha costat.» I ens explicà la història de les seves lluites. «Vaig néixer», contava, «fa quaranta-cinc anys en una gran ciutat de Konilòsia. Vosaltres, que sou d'un país normal, entendreu amb dificultat el que passa en aquella remota contrada. Els konilosians, gent d'una història gloriosa, altrament com les històries glorioses de tot hom, varen rodolar i encara rodolen per un pendent d'una decadència inacabable. Són desconfiats, gausius i pobres. Tracten el patrimoni col·lectiu, tant l'espiritual com el material, amb la més grossa de les indiferències. Ara es creuen un poble en absolut inferior, ara adopten una actitud d'una suficiència ridícula. Els konilosians no lleixen mai res, no saben res, no els interessa res, però que Déu et guardi de topar un konilosia erudit, que també n'hi ha, perquè veuries com barreja Goethe amb l'antologia del disbarat. Són envejosos i mesquins, elogien el poderós i el mediocre, no toleren el talent ni la independència de caràcter, i qualsevol estranger esnob des-

cobreix de tant en tant algun valor konilosia oblidat i secular.»

En arribar aquí, Salom va fer una petita pausa, però reprenia de seguida la narració:

«Com us deia, jo vaig néixer a Lavínia, una gran ciutat i el focus nacionalista dels lavinians, els quals constitueixen un grup a part dintre Konilòsia. Tenen una llengua diferent i tots els defectes konilosians, tanmateix augmentats. Els lavinians es dediquen al comerç, a una primària i grofolluda explotació fabril i a l'exercici de l'advocacia, que engreixa i ensagina la nostra abundosa fauna eixerida i llesta. Els lavinians són els rics de Konilòsia.» «No divaguis tant», el vaig advertir. «És veritat, perdona», va reconèixer Salom. «Miraré de cenyir-me al fil narratiu, que em duu altra vegada a Lavínia, on vaig passar la infantesa i la joventut. Era estudiós, em voltava sempre de llibres. La gent em començava a mirar de reüll, però em lloava amb la boca petita, que és el gran estil de Lavínia, tot el que podia.

—I què serà, el bon minyó?

—Advocat, com el pare.

I em vaig graduar d'advocat.

—Ara a exercir —va dir el meu pare.

Però les lectures m'havien capgirat el cervell.

—No, papà —li vaig respondre—. No m'agrada el dret, penso volar més alt.

—Que potser faràs de comerciant? —preguntà amb un bri d'esperança el meu progenitor.

—No, vull reformar Lavínia, Konilòsia i totes aquestes coses.

—T'ensorraràs, gandul —va dir el meu pare.

Jo vaig somriure amb suficiència. I em vaig en-sorrar.»

Salom va callar un moment i després prosseguia:

«Sí, em vaig ensorrar, jo, el redemptor. Durant deu, quinze, vint anys, vaig remar a contracorrent. Sabeu el que és això, sabeu com esgota la lluita de cada dia contra la mesquinesa, la hipocresia i la ignorància de Lavínia?»

—Tu i tu i vosaltres, etc., sou això i això altre, etc. —acusava jo amb estil sever.

—Qui et creus que ets, perquè ens ho diguis? —deien al principi—. Antipatriota!

—M'agrada la indignació, a la fi us corregireu —deia jo, molt content—. Però això no esborra els vostres defectes.

—Ta mare! —varen dir més tard. I es varen posar a xiular i a fer mofa de mi.

—Ai, modifiqueu-vos, us condemnareu davant la història, morireu com a poble, si us entesteu a seguir així —predicava jo, ja una mica descoratjat—. Corregiu-vos, eduqueu-vos, no em sentiu? Que potser ja sou morts? —cridava a la fi, al llindar de la follia. Silenci, fallida. Silenci i fallida. M'havia ensorrat.»

Salom medità i reprenia al cap d'un moment la seva història.

«Ara sóc feliç. Que com vaig reaccionar? És molt fàcil. Un dia vaig caure en ple carrer, esdernegat, espellifat, mort de fam. Crisant passava casualment, em recollí i vàrem parlar.

—Estàs equivocat —em va dir—. No aconseguiràs res dels pobles i dels homes, i no els milloraràs gens ni mica, si retreus així els defectes dels uns i

dels altres, que tots coneixen prou bé. En canvi, no acabem mai de saber les qualitats que tenen. Si els mostres aquestes, et quedarien agraïts.

Crisant em manifestà a poc a poc i amb circumspècció la seva teoria, la qual vaig seguir al peu de la lletra. I he triomfat, ja ho veieu. No coneixeu a fons la teoria de Crisant? És tan genial com senzilla.» «Espera», va tallar l'impacient Tomeu. «Digues abans què vas fer, en desartar-te de redemptor.» «Qui, jo? Mira, d'advocat», va riure el nostre feliç amic Salom. I passà a exposar-nos la teoria de Crisant.